

Vətən savaşının qəhrəmanları

Şəkili döyüşçünün ölümü ilə "zarafatı"

27 sentyabrda yenidən doğulan vətəndaş, bir həmlə ilə 15 hərbi yoldaşını xilas edən əsgər və "Qumbara" ləqəbi alan Tərən...

44 günlük Vətən müharibəsi başa çatıb. Döyüşlərdə qəhrəmanlıq göstərən oğullar haqqında hələ on illər sonra da yazılacaq. Onlar haqqında filmlər çəkiləcək, qəhrəmanlıq dastanları qoşulacaq...

Bu gün o qəhrəmanlardan biri ilə tanış olaq. Şəkili Tərənla, "Qumbara" Tərənla...

Həsənov Tərən Rafiq oğlu 16 iyul 1997-ci ildə Şəki rayonunun Baş Zəyzid kəndində anadan olub. 2014-2018-ci illərdə Azərbaycan Texniki Universitetində Proseslərin avtomatlaşdırılması mühəndisliyi ixtisası üzrə bakalavr pilləsində təhsil alıb. Ali təhsilini başa vurduqdan sonra hərbi xidmətə yollanıb. "Dəmir yumruq" əməliyyatının uğurla icrasında göstərdiyi fədakarlıqlara görə, "İgidliyə görə", "Suqovuşanın azad olunmasına görə" medalları və döyüşlərdə fərqləndiyinə görə fəxri fərmanla təltif olunub.

O da Vətən savaşının bütün iştirakçıları kimi qəhrəmandır, tariximizin şərəf səhifəsinin müəlliflərindəndir. Amma onu bu silsilədə bir qədər fərqləndirən başqa bir igidliyi, rəşadəti də var. 15 əsgər yoldaşını xilas etmək üçün özünü parçalayan qumbaranın üstünə atmaqla o, bərəsində xüsusi danışılmağı haqq edib... Söz onundur...

İlk mərhəmətinin sevinci

- 2019-cu ilin oktyabr ayında heçqı hərbi xidmətə yola düşmüşəm. Ali təhsilli olduğum üçün 1 il müddətində hərbi xidmət çəkməli idim. Sentyabrın 27-də müharibə başladı. Çox sevindim ki, bu mənim hərbi xidmət keçdiyim müddətlə üst-üstə düşdü. Həmin vaxt mən Goranboy rayonunda "N" sayılı hərbi hissədə idim.

27 sentyabr sanki mənim yenidən doğulduğum bir gün oldu. Məhz həmin gün mənim qalib ordunun əsgəri, qalib dövlətin vətəndaşı olmağımı təmin etdi...

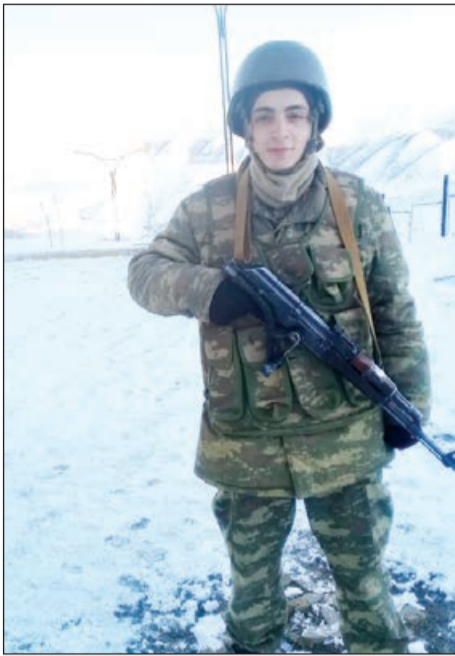
Açıq, o qədər müharibə adı ilə təlim keçmişdik ki, dedik, yəqin, yenə təlimə gedəcəyik. Mən radiotelefonçu idim. Hər vəziyyətə hazır təlimlərdən keçirdik. 27 sentyabrda ilk mərmir atılana bizim necə sevdiyimizi indi sözlə ifadə edə bilmərəm. Sevincin əsgər yoldaşlarımızın gözlərində işıq yarırdı. Çünki hər gün, hər saat, hər dəqiqə, hər an hazır idik döyüşməyə...

Müharibəni heç kim arzulamaz. Biz də arzulamazdıq, əgər ermənilər torpaqlarımızı işğal etməsəydilər. Biz niyə müharibə arzulamalıyıq ki, kim istəyər rahat yaşamaq varkən, gedib öldürsün-ölsün...

Görünür, güclü millət, xalq, dövlət olmaq üçün bunlardan da keçməlisən. Əgər sənə torpağını işğal edirlərsə, üstünə ayaq açırlarsa, demək, sən də hər an döyüşə, torpağını azad etməyə hazır olmalısən. Onun üçün şəraitin və zamanın yetişməsinə gözlədik, səbir etdik. Ali Baş Komandanın əmrini gözlədik. O əmr verildə təbii olaraq sevinclə qarşıladım. Demək, gözlədiyimiz, arzuladığımız o zaman yetişib. Demək, biz işğal altında olan torpaqlarımızı azad etməklə bərabər, qisasımızı da almaq imkanı qazanırıq. 1990-1994-cü illərdə törədilmiş qətləmə və cinayətkarlıqların qisasını almaq və əlbəttə ki, torpaqlarımızı işğaldan azad edə biləcəyimizin sevincini yaşayırdıq. Bu baxımdan müharibə başlanmasına sevinirdik...

"Qisasımız qiyamətə qalmadı"

- Hərbi xidmətim müddətində tanışığım komandirlərimdən ən son gələn əsgərinə qədər hamımız arzulayırdıq bu döyüşləri. Üzbəüz düşməne, əslində, onun kim olduğunu və ən əsası isə bizim kim olduğumuzu göstərmək lazım idi. Günahsız dinc əhəlinin qisasını, 30 ilə yaxın atəşkəs dövründə törətdikləri cinayətlərin intiqamını almağın vaxtı çatmışdı. Buna, əlbəttə, sevinirdik. Buna

görə də "dörd gözle" Ali Baş Komandanımız Cənab Prezident İlham Əliyevin "İrəli" komandasını gözləyirdik.

Bayaq soruşdunuz hərbi xidmət vaxtı evə getməyi gözləyirdiniz? Baxır evə necə getməyi gözləyirdik. Ən uca zirvəyə çatıb sonra evə dönmək istəyirdik. Üç yolun üçü də ucadır - şəhidlik, qazilik, qələbə... Üç yoldan bir ilə evə qayıtmaq arzumuz idi. Bu mənim tabor komandirimin sözüdür - Azərbaycanın Vətən savaşındakı ilk şəhidi polkovnik-leytenant Şirvanov Mehman Mirəziz oğlunun...

Bütün hazırlıqlar qələbəyə köklənirdi. Həmişə hazır idik. Arzuladığımız günün gəlişi ona görə sevindirdi bizi... savaşın ilk saatlarından hər kəsin mövqeyi belli edildi. Goranboy istiqamətindən qoşulduq döyüşlərə. Döyüşə başlayanda öncə qalib gəlib sonra şəhid olmağı arzulayırdıq. Qələbə sevincini yaşamadan şəhid olsaq, düz olmazdı...

Hamımızı döyüşdən-döyüşə aparan qələbə arzusu idi. O qədər inanırdıq ki, qalib olacağıma, çünki yolumuz haqq yoldur. Biz işğal etməmişdik, biz azad edirdik yurdlarımızı... Azad edirdik ki, illərdir dogma torpaqlarına həsrət qalan insanlar ata-baba yurdlarına qayıtsınlar. Yaşlılarımız bu dünyanı ata yurdu həsrəti ilə gözüaçaq tərk etməsinlər. O qədər dost-tanişımız var ki, ahıl ata-anaları, baba-nənələri bu dünyadan gözüyaşlı gedib. Nə vaxtsa öz yurdlarında dəfn edilmələrini vəsiyyət ediblər. Adam bunları düşündükcə dəli olurdu ki, niyə axı, kimsə gəlib sənə yurduna sahiblənilib yurddaşlarını didərgin salmalıdır. Buna dözmək mümkünsüzdü.

Bu dözümsüzlüklə qatılmışdıq döyüşlərə... Ətrafında döyüş yoldaşların şəhid olurdu, yaralanıb hospitalara göndərilir, qazi olurdular. Sənə qələbə əzmən o halda bir az da artırdı. Onların da əvəzinə döyüşüb, onların da qisasını almaq istəyi üstün gəlirdi. İnanırsınız, hamısının son sözü "Vətən sağ olsun" oldu. Baş leytenant Rüstəmov Ruslan Nürət oğlu mənim lap yanımda şəhid oldu. Onu anda dedi ki, 5 uşağım var, onlara qovuşdurun məni. Onun qisasını necə almayasan mənfur ermənidən...

Onun gözü yaşlı qalan beş uşağı ilə birgə minlərlə atasız qalan uşağın qisasını...

Və nə yaxşı ki, qisasımız qiyamətə qalmadı...

"Rabitə aparatı məni xilas etdi"

- Döyüşə girən hər kəs "Qarabağ Azərbaycanındır, olub və olacaq" deyə böyük inamla irəliləyirdi. Hamımız o fikrə sığınıb döyüşürdük. Elə bil bizi irəli aparan da həmin amal idi. Belə olmalıdır e, başqa yolu yoxdur...

Qarabağ Azərbaycandır! Vəssalam! Vətənin igid oğulları olduqca bu vətən basılmaz, daha kimsə cəsəret etməz. Həmişə bu ruhda, vətəni müdafiyyəyə hazır olmalıyıq, arxayınlaşmaq

məğlubiyyət gətirər. Biz əbədi qələbəyə köklənmişdik.

27 sentyabrda döyüşlər başladı, müxtəlif istiqamətlərdə hücumlarımız oldu. İrəliləyirdik, döyüşçülərin ruh yüksəkliyi arzuolunan səviyyədə idi. Oktyabrın 1-də hücum əməliyyatı vaxtı Talış dağının Ağ Uçuq məntəqəsində döyüşürdük. Mövqələrimiz elə idi ki, ortamıza düşən partlayıcı hamımızı məhv edə bilərdi. Döyüş taktikası tələb etdiyi mövqədə idik, amma təhlükə də qaçılmazdır.

Düşmənin tərəfindən atılan əl qumbarasının düşməyi ilə özümü onun üstünə atmağım eyni anda oldu...

Onu havada müşahidə etmişdim, hərə düşəcəyini də tutmuşdum artıq. Eyni anda düşəcəyi təqdirdə nə törədəcəyi də aydın oldu mənə... Bunun baş verəcəyi təqdirdə döyüş tapşırığımız yarımçıq qala bilərdi. Bu da o deməkdir ki, həmin döyüşdə qələbəmiz sual altına düşür. Bizə bu lazım deyildi.

Əsgər yoldaşlarımızın evlərinə şəhid yox, sağ-salamat, qalib, canlı getmələri üçün bir mənim olmamağım ağır itki deyil...

Mən onların həyatını və döyüş tapşırığımızı xilas etdim. Məcəzəyə baxın ki, mənim həyatımı da həmin vaxtı eynində olan o zirehli gödəkə ilə rabitə aparatı xilas edib...

Allahın bir möcüzəsi idi sağ qalmağım. Orda şəhid olmağım, əslində, mütləq idi.

Bir var bir evə şəhid göndərilə, bir var 15 evə - eyni deyil. Dediym kimi, bir də döyüş tapşırığının taleyi keçdi bənimdən. Sol qaşımın altından qələbə yarıları aldım, başım da kontuziya...

"Yuxularımda müharibə bitməyib"

- Qumbara partladığı zaman şoka düşmüşəm. Bir də hardasa 4-5 gün sonra ayıldım. Özümə gələn kimi yenidən davam etdim döyüşlərə... Xəyalən isə heç döyüşdən çıxmamışdım. Şokda olduğum zaman belə döyüş yoldaşlarımızın yanında olmuşam...

Orda aldığım kontuziyadan indi rahat yata bilmirəm. Yuxularımda müharibə bitməyib, çox dəhşətli yuxular görürəm. Amma çalışıram ona da qalib gəlim...

Zamanla keçəcək yəqin... Əvvəllər hər gün olurdu, amma indi azalıb. Müalicəm hələ davam edir.

Sağ olsunlar, Şəki şəhərinin icra hakimiyyəti, Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Şəki Rayon Şöbəsi mənimlə maraqlanırlar...

Subayam. Sonra yəqin ailə qurmaq planına baxaram. Ya ixtisasım üzrə işləyəm, ya da iş quraram...

Əsas intiqamımız idi, onu da aldım. Başqa heç nə əhəmiyyətli deyil...

Keçmiş döyüşçü indi Şəkiddə yaşayır. Şəkiddə isə hamımız bilirik, ayamsız, ləqəbsiz bir adama rast gələ bilməzən. Həmyerliləri Tərənə da bir ləqəb qoşublar, artıq o indi Şəkinin "Qumbara" Tərənıdır...

Amma bu ayama necə də gözəl, möhtəşəm səslənir...

Tərənın indidən sonra yeddi arxada-nənəni də, əslində bütün Şəki bu ləqəblə fəxr edəcək, qürur duyacaq...

Özü isə indi adi həyatı sürür. Təvəzökar, sadə bir həyat... Deyir, ətrafda mənə dəyər verildiyini görəndə düşünürəm ki, yenə lazım gəlsə, canla-başla vətəni müdafiə etməyə gedərəm.

İkinci Dünya müharibəsində Gəray Əsədov da özünü pulemyotun qarşısına siper edib döyüş yoldaşlarını xilas etmişdi. Tərən deyir ki, onun adını əvvəllər çox eşitmişdim, amma o anda yadıma Gəray Əsədov düşməmişdi, yalnız yoldaşlarımı və əməliyyatı xilas etməyi düşünmüşdüm: "Bilin ki, Azərbaycanda qəhrəman çoxdur, lap çoxdur... Bu müharibədə isə hər kəs qəhrəman idi..."

Bu qəhrəmanları tanımaq və tanıtmaq isə bizlərin borcudur...